

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

ANTONI LÓPEZ, EDITOR

(Antiga casa I. López Bernagós)

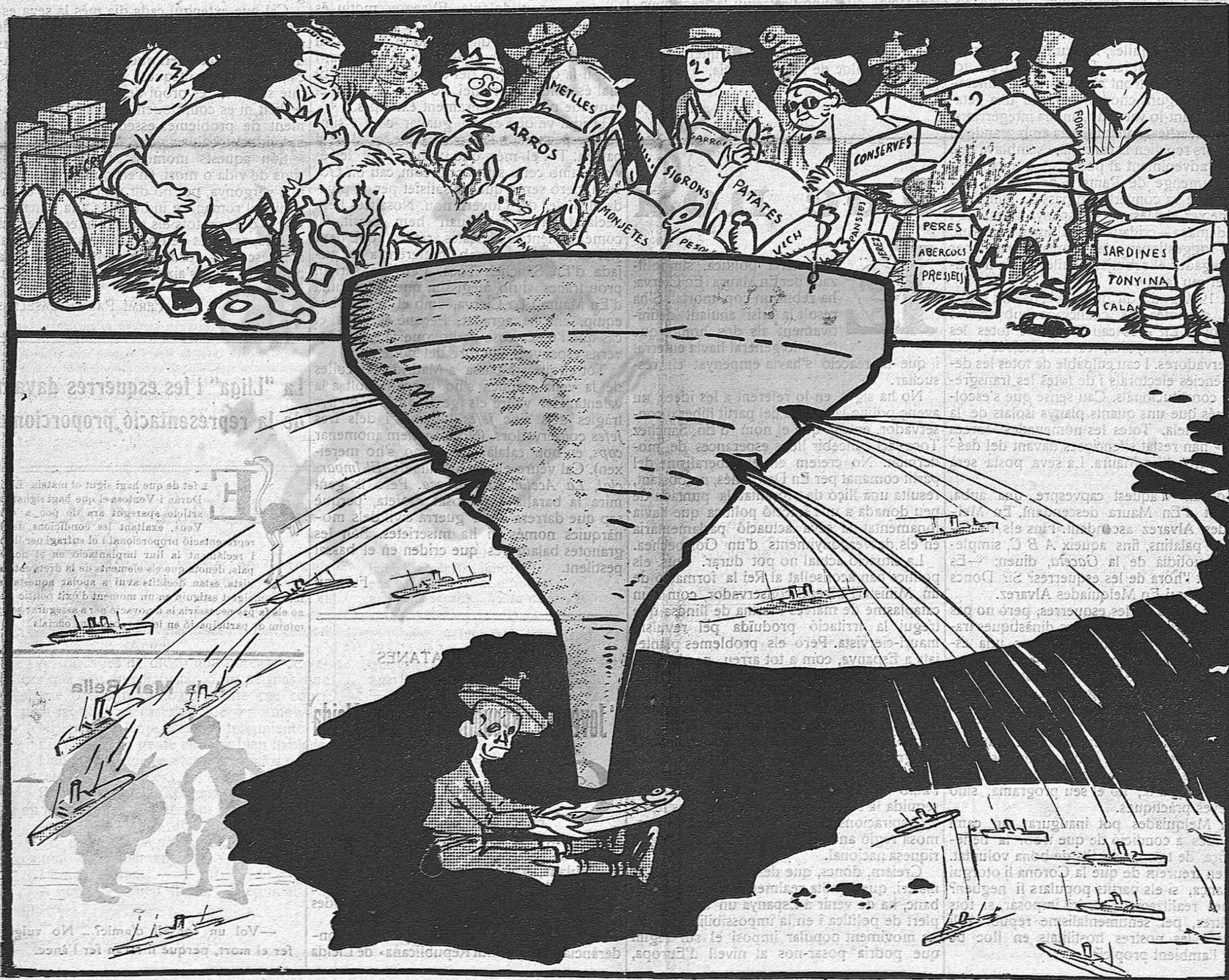
AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MIG, NÚM. 20, BOTIGA
TELEFONO A 4115. — BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Fóra de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50. — ESTRANGER, 2'50

LES SUBSISTENCIES

—Tenim de tot, però si no tapen els forats de l'embut ens morirem de gana.

L'home del nas

Tenim de president del Consell de ministres a don Joaquim Sánchez de Toca. El senyor de Toca és famós a Espanya pel seu nas. Pot ésser anomenat el Cyrano de la política espanyola. El nas del senyor de Toca ha donat lloc a milers de fàcils xistos periodístics i a centenars de caricatures.

El senyor Sánchez de Toca és, doncs, popular, i la popularitat li ve de la llargada quilomètrica del seu nas excessiu. De segur que aquest detall físic serà més comentat, durant el període del novell ministeri, que el programa i els actes del prohoms conservador.

Diuen—i pot molt ben ésser—que el Govern Sánchez de Toca és un Govern d'estiu, un Ministeri de rayadillo, un Gabinet-refresc. En aquest cas, no hi ha cap necessitat de comentar la significació política del Govern ni de discutir les seves orientacions. Per a omplir les setmanes d'estiu que encara queden, n'hi ha prou amb parlar del nas del cap del Govern. Aquest nas serà, probablement, la cosa més sobresortint del Ministeri. En els presents temps de màxima decadència política espanyola són preferibles els epígrames sobre el nas del primer ministre als seus escrits i discursos. Perquè cal saber que el senyor Sánchez de Toca, que és intel·lectual i quasi sociòleg, té un estil tan entortolligat i fosc com el del senyor Maura. I si comencés a escriure notes, el cap del Govern d'estiu ens faria suar d'angúnia. I és sabut que la seva missió és tota diferent... És la d'un sedant, segons els prohoms lliberals; i la d'un calmant, segons el propi senyor Sánchez de Toca.

Una posta i una auba

AU En Maura. Pels vots que els conservadors li negaren? No. Pels vots que li negà Espanya. Fou derrotat el seu govern en les eleccions de diputats generals, en les de senadors i en les de diputats provincials. Tres plebiscits i tres unanimitats.

Aquesta fou la ferida mortal d'En Maura. Semblava un Aquiles, i naturalment tenia el seu taló vulnerable. Per a nosaltres, tot Maura, des del front als peus, era vulnerable; però alguns chors li repetien una lleteria declarant-lo varó just, ànima integèrrima, voluntat vertical, intel·ligència amb grandesa. Els chors repetien la cantúria, i semblava que el seu adveniment al poder seria un sostingut diumenge de Rams. I bé, aquest diumenge se va convertir en passió. Ningú va reconèixer el Mesies. —Espanya m'estima i me demana—cridava megalòman i tossut, fins a suggestionar a la Corona. Espanya per tres vegades el rebutja. Aquiles havia descobert el seu taló.

En 1909 podia dir que queia davant d'Europa, de totes les coalicions subversives d'Europa. En 1919 cau davant de totes les coalicions espanyoles, les subversives i les conservadores. I cau culpable de totes les delinqüències electorals i de totes les transgressions constitucionals. Cau sense que s'escollin més que uns quants planys isolats de la seva clientela. Totes les nomenades «forces vives» han restat silencioses davant del descendent d'En Maura. La seva posta serà definitiva.

I davant d'aquest capvespre, una auba. Enfront d'En Maura descendent, En Melquiades Alvarez ascendent. Fins els turiferandes palatins, fins aqueix A B C, simplement quotidià de la *Gaceta*, diuen: —Es realment l'hora de les esquerres? Si? Doncs que advingui En Melquiades Alvarez.

Si, és l'hora de les esquerres, però no pas de les fictícies, no pas de les dinàstiques tradicionals. El partit lliberal no és una esquerra, al menys amb vertebració. En Romanones actua lliberal i clarivident davant de la guerra; l'Alba tingué una acció radical amb el seu projecte de impostos sobre beneficis extraordinaris. Dos episodis. Res més. En Melquiades Alvarez haurà de transigir amb ells, però també haurà de imposar les seves decisions, no les seves teories, la seva voluntat, si la té, no el seu programa, sinó les seves pràctiques.

En Melquiades pot inaugurar un camí nou, mes a condició de que trobi la benevolença de tots els partits de bona voluntat. Què en treurem de que la Corona li otorgui confiança, si els partits populars li neguen? Quines realitzacions podrà imposar, si tots nosaltres, per sentimentalisme republicà, li oposem les nostres hostilitats en lloc de fer-li l'ambient propici?

El reformisme podrà triomfar amb aquestes condicions: benignitat republicana i confiança del lliberalisme dinàstic. I Catalunya? Catalunya també deurà oferir-li solidaritat. Cap home castellà, després d'En Salmerón, ha estat tan decididament al costat del nostre dret com En Melquiades Alvarez. Amb ell, la voluntat electoral de Catalunya podria imposar-se, i ell no es trairia, autonomista i demòcrata, si no reconegués aqueixa voluntat popular territorial?

S'ha escoltat l'anunciació d'En Melquiades Alvarez. Que cap mà republicana iniciï la lapidació, que ningú retregui les recriminacions anacròniques, que tots li otorguin un crèdit. Per primera vegada Espanya contemplaria en la seva governació la intel·ligència realista, en lloc de la incoerència, o prevaricadora o violenta.

PARADOX

Foc nou

La pinxeria política, simbolitzada per En Maura i En Cierva, ha rebut un cop mortal. S'ha resolt la crisi anul·lant definitivament als dos homes que l'opinió general havia enterrat i que la reacció s'havia empenyat en resucitar.

No ha sigut, en lo referent a les idees, un avenç polític la pujada del partit lliberal conservador, encara que el nom d'En Sánchez Toca faci concebir lleus esperances de modernitat. No creiem en el lliberalisme del partit comanat per En Dato. Més, no obstant, resulta una lliçió de moralitat la puntada de peu donada a una fracció política que havia fonamentat la seva actuació parlamentària en els desvergonyiments d'un Goicoechea.

La situació actual no pot durar. Tots els polítics han aconsellat al Rei la formació de un Ministeri lliberal-conservador, com a un cataplasme de malves i farina de llinosa que tregui la irritació produïda pel revulsiu mauri-ciervista. Però els problemes plantejats a Espanya, com a tot arreu, per la post guerra, no's curen amb cataplasmes.

Ni el Govern anterior, ni aquest ni cap dels que vulguin inspirar la seva conducta en els motllos vells de la xorca política espanyola, poden ni volen resoldre conflictes tan greus com el problema agrari d'Andalusia. En canvi un Govern lliure de trabes i amb veritable bona voluntat, trobaria desseguida la sol·lució justa que, fent justícia a les aspiracions dels obrers, crearia a la xamosa regió andalusina una veritable font de riquesa nacional.

Creiem, doncs, que després d'aquest Ministeri, que resulta realment un pegat en un banc, ha de venir a Espanya un canvi complet de política i en la impossibilitat de que un moviment popular imposi el sol règim que podria posar-nos al nivell d'Europa,

tindrem de consolar-nos amb una situació modestament esquerrana.

De tots modos si la nova situació lliberal i democràtica que vulgui crear-se no té la franca col·laboració de la gent nova veritablement reformadora i compta tan sols amb les velles arnes de les desacreditades senyeres lliberals que fins avui hem vist, ja podem plegar.

De un Sánchez Toca a un Romanones no li sabem veure la diferència. I si tant bé ho miravem pot-ser la mica de diferència fora a favor del primer.

Foc nou, ben nou, és lo que cal a Espanya.

JEPH DE JESPU

CANVI DE GOVERN

Què hem de fer els homes d'esquerra davant el nou Govern? Ens hem d'alegrar? Ens hem d'entristir? Ens hem de mostrar indignats? Per la nostra banda, hem de confessar que ens hem quedat frets. I també hem de confessar que hem seguit en els periòdics el curs de la darrera crisi espanyola amb la mateixa indiferència que si s'hagués tractat de la crisi ministerial de Noruega o de l'Ecuador. Val a dir que a la gran majoria dels ciutadans de l'Estat espanyol, sobre tot als catalans, els ha succeït la mateixa cosa.

Aquesta impressió de indiferència i de cansament que la generalitat dels ciutadans experimenta davant els fets de la política espanyola, s'explica per dos motius: primer, perquè els partits i els homes del règim, al capdavant, tant valen els uns com els altres, i és difícil dir quins són els pitjors, ja que tots són prou dolents. El segon motiu és que tothom o quasi tothom té la convicció que *atòx*, o millor dit *allò*, no té cura. És un malalt crònic, que ni es mor ni es salva; i tant li fa que es giri del costat esquerra. El mal és dins, i el remei no pot estar en el canvi de posicions purament exteriors.

D'aquí ve que calgui guaitar com a simples espectadors les coses que a Madrid passen. Tot el més que un hom pot fer és veure amb certa satisfacció com cau un Govern, però sense quedar satisfet per la pujada al poder del Govern nou. Nosaltres hem declarat la veritat quan hem escrit, al començament d'aquestes ratlles, que hem vist amb fredor i amb indiferència la pujada d'En Sánchez Toca. Però no seriem prou francs si no afegíssim que la caiguda d'En Maura i La Cierva, amb el seu pobre equip, ens ha agradat. Perquè es dona el cas que l'única cosa de bo que fan els Governos espanyols és caure del poder.

Tot el que ara passa a Madrid, les colles de la vella política s'ho prenen molt a la valenta. Cal veure els gestes més o menys tràgics dels cinc *jefes* lliberals i dels tres *jefes* conservadors. (No els volem anomenar caps, en bon català, perquè no s'ho mereixen). Cal veure els escarafalls de *El Imparcial*, *La Acción* i *La Epoca*. Però la gent mira la baralla amb posat mofeta, perquè sap que darrera de la guerra civil dels monàrquics només hi ha miserietes. Són les granotes baladreres que criden en el bassal pestilent.

FULMEN

NOTES LLEIDATANES

“Joventut Republicana” de Lleida

COM a fills d'aquestes terres lleidatanes, en bona part sotmeses encara a l'influència perniciosa del caciquisme, ens sentim orgullosos de posseir, a la capital de la nostra província, una entitat tan prestigiosa, d'una història tan immaculada, com és «Joventut Republicana», mare, podríem dir, de totes les entitats de aquestes comarques que estan constituïdes baix semblant programa.

Volem fer resaltar aquesta justa preponderància de «Joventut Republicana» de Lleida

en les planes de LA CAMPANA, on venim, quasi setmanalment, a exposar les nostres opinions referents a les qüestions d'actualitat, per a que, si ja tots els seus llegidors de Catalunya tenen notícia de la obra que porta a cap, ho sàpiguen també a fora d'ella, a l'extranger, on aquest setmanari hi compta amb molts devots i admiradors.

En les passades eleccions s'ha accentuat el prestigi de «Joventut», que ha vençut per una majoria de més de 2.000 vots enfront d'una coalició en la que hi entrava gent de tota mena, compostant una conxorxa insubstancial de partits (no volem dir ja d'idees). D'aquesta manera ha d'anar escombrant el caciquisme de la Diputació, anant a la Mancomunitat amb homes honrats, amb elements sàns, a fer obra sana i honrada, com correspon a l'altesa dels interessos de Catalunya. Alfred Perena, republicà de tota la vida, veritable guia i executor de l'obra material de «Joventut», és una bella mostra dels representants nostres que els pobles ellegeixen. Ell, al costat d'aquell altre home, guia espiritual podríem dir, que's diu N'Humbert Torres, alcalde de la ciutat, posa molt alt el nom de Lleida. Recordi's el grandios homenatge que's feu, com a premi a la seva obra, a l'Alfred Perena. Tingui's en compte la designació de que, ara, amb motiu de la quinta Setmana municipal celebrada a Barcelona, ha sigut objecte N'Humbert Torres, el que, junt amb els demés companys de consistori, ha lograt sanejar l'administració municipal a Lleida.

«Joventut Republicana», composta de col·laboradors excelents com En Frederic Godàs, En Josep Piñol, En Frederic Mulet, En Valldeoriola i En Almacellas i altres, compta també amb 2.000 socis pròximament. Té un edifici propi magnífic. Posseeix un «Camp d'Esports» que figura entre els dos o tres primers que hi han a Espanya. La seva obra va creixent cada dia, a passos agantats. Es ja indestructible.

Cal que extengui cada dia més la seva esfera d'acció i que aquesta irradii per tots els pobles més apartats de la província, molts dels quals necessiten que, amb tota urgència, se'ls tregui d'aquest estat de prostració que solament és propi dels que no senten la realitat ni es commouen davant el plantejament de problemes essencials per a la vida individual i col·lectiva.

Són aquests moments transcendentalíssims de vida o mort, en els quals constitueix una vergonya, per no dir un crim de ciutadania, el romandre indiferents a la transformació que, en tots els ordres i en totes les esferes, arreu es ve operant i que marca ja, amb escaients formes, el novell estat de la humanitat que s'aixeca entre albors de pau i llibertat.

FERMI PALAU CASELLAS

La “Lliga” i les esquerres davant de la representació proporcional

El fet de que hagi sigut el mateix Lluís Durán i Ventosa el que hagi signat un article aparegut ara de poc a «La Veu», exaltant les condicions de la representació proporcional i el sufragi per llista i reclamant la llur implantació en el nostre país, denota que els elements de la dreta catalanista, estan decidits avui a apoiar aquesta reforma, malgrat estiguin en un moment d'èxit polític que no els fa pas necessària la innovació per a assegurar-se un mínim de participació en les corporacions oficials.

A la Mar Bella

—Vol un consell d'amic?... No vulguis fer el mort, perquè li faran fer l'ànec.

La verola d'enguany

—Que no hi foren els sinyors?
—No; han fugit de Barcelona per por de la passa.

—Davant d'això, és quan les esquerres deuen retornar a la lluita per a fer que l'emissió del suffragi se subjectés a aquestes normes de justícia i d'equitat.

A part de l'oportunitat, la campanya que ara s'hauria d'empendre en aquest sentit està justificada, també, per la essencialitat democràtica que, com ja s'ha demostrat amplemment, està compresa en aquesta fórmula, aprovada recentment a França i inclosa en quasi totes les modernes constitucions que s'han produït arrel de la guerra.

Mes si tot això no fos prou per a motivar i justificar una actuació immediata i energica dels partits d'esquerra en pro de l'elecció per llista i de la representació proporcional, hi hauria per a tots els democràtes catalans, i molt particularment per als de Barcelona, el deure de portar el major esforç a la consecució d'aquest propòsit, per tal d'acabar definitivament amb una de les causes més decisives de la baixesa moral, a que ha arribat la política de la nostra ciutat, i per consegüència, l'administració municipal i el prestigi de l'Ajuntament.

A l'Ajuntament tenen els mateixos drets tots els regidors, qualsevol que sia la llur capacitat i intel·ligència. N'hi ha prou amb que una nul·litat tingui seient al Consistori per a que, àdhuc les més bones intencions dels quaranta nou regidors restants, quedin entorpidides per la seva hostilitat. I qui diu entorpidides a la realització de tota obra enlairada i profitosa per a la ciutat, pot dir també espectacle de ridícula en perjudici de la serietat i del bon nom que ha de tenir la corporació.

Doncs bé, això no té altra causa que la facilitat, la inevitable necessitat, en alguns casos, que produeix el vigent regíme electoral, per a que tinguin l'alta investidura edilícia els prestígis de barriada, que sense dret moral de cap mena ni preparació en cap ordre, compten amb aquell centenar d'amics que donen la majoria d'un districte municipal, o per aquells intrigants de cassino que logren el *salvoconducto* del nom d'un partit per a representar al conjunt o a la majoria d'una ciutat que no el coneix absolutament per a res.

Si el mal que aquesta gent fan, no passés dels límits exclusius d'una corporació qualsevol, encara que fos l'Ajuntament, no tindria això una superior importància. Però el desprestigi de l'Ajuntament produeix l'enfebliment del sentit de ciutadania, que és la base de les modernes democràcies, o evitis, al menys, que es desenrotlli com desitgem els que tenim fe en aquests principis.

I és aquest, al nostre entendre, el punt d'obrir més important que ens ha de conduir a la tasca. Encara que de primer moment no sembla més que un afany d'assegurar-se una mínima participació dels carrers públics en les èpoques de crisi de qualsevol capelleta, i encara que així resulti per algunes d'elles, els elements llealment democràtes hauríem aconseguit, amb la implantació d'aquestes reformes, un assenyat triomf per a la essència dels nostres ideals malgrat després no obtingués la majoria. No és la tonsillat determinada del que guanya el que acusa l'existència d'una democràcia robusta, sinó la consciència i l'alta de mirars amb que la victòria ha sigut conferida per la voluntat dels ciutadans.

MARCEL·LUS

DON ANGEL

AUNQUE ustedes no lo crean, este don Angel soy yo. La portera, el barbero, el botones del periódico, todas mis relaciones me llaman don Angel.

A todos les he dicho una porción de veces que soy un pelafustán o un pelanás, que si me ponen boca abajo no me cae cobre para fabricar un cascabel, pero no me vale. Ni «pa» Dios me apean el tratamiento. En Madrid la gente es muy bien hablada. Nadie tiene dos pesetas, pero todos somos excelencias y usarcés. En los primeros tiempos de mi estancia en la corte, yo me hacia un lío. —¡Eh, don Angel, don Angel! Yo no me daba por aludido y seguía mi camino tranquilamente. El otro insistía. —Pero ¿a quién llama?—preguntaba, al fin, yo. —A usted. —Podía decirlo más claro.

En la cárcel, mi natural llaneza y simplicidad, por poco me cuesta un disgusto.

Habia empleado, que se apellidaba Rodríguez, que no me podía perdonar la ingenuidad con que yo le suprimía el «señor» o el «don».

Los empleados me parecían más desgraciados que los ladrones, y no había por qué distinguirlos del «Allanavallas» o del «Destripacofres».

Pero la gente quiere coba, y hay que dársela.

Si no, lo friegan a usted agriamente y le dicen como el mamarracho de Castelar:

—Tu ignoras o has olvidado que estás hablando con el presidente de...

Porque aquí los presidentes, intendentes y jefes de mil cosas distintas van a patadas. A lo mejor, se figura usted que está conversando con un rompesquinas cualquiera, y es el maestro de piensos de las caballerizas del duque de Toledo el que le hace el alto honor de dirigirle la palabra.

Afortunadamente, no todos los madrileños son tan vainas.

El otro día, me abordó Pedro Luis de Gálvez en la calle de Hortaleza.

—¡Eh, Samblancat, Samblancat!— me dijo.

—Abrázame. Yo soy Pedro Luis de Gálvez: un golfo con genio, ya lo sabes. Tu eres Samblancat, no lo niegues. He oído a un obrero, que se lo decía a otro: «Ahí va Samblancat». Además, te lo noto en la cara. No te había visto nunca, pero me parece que hace un siglo que te conozco. Ya ves, sin darme cuenta, te estoy tratando de tú. Nosotros somos hermanos. Mira, oye. Dame cuatro duros. No son para beber. Te recitaré unos versos que hice en Sevilla al cardenal Almaraz. Me robas; pero no importa. Escucha los versos. Ellos valen el auditorio:

Cardenal, Mientras duermes entre sábanas de Holanda fina, Mientras aprietas en tus piernas a tu concubina, Una mano asesina, Cardenal, En la piedra más dura de tu catedral Afila su puñal.

Está visto. Aquí no tienen sentido común más que los borrachos, que a Dios tratan de tú.

ANGEL SAMBLANCAT

Madrid.

DE RETURN

DE LA SETMANA MUNICIPAL DE BARCELONA

—Sigui l'hora beneïdal... Però com vé... S'ha engraixat! —A mi sempre m'han provat vuit dies de bona vida. —Ja ho crec! Si porta una ufana. Com mai l'ha mostrada aquí... I bé, clar, de vostè a mi que vé a ser la tal Setmana? —Oh!... No l'hi sabré expressar... Una innovació assombrosa! La cosa més portentosa que's pot vostè imaginar —Burrango!... ¿De modo que és tan digna d'anar-se a veure com la fama ens vol fer creure? —Tant, diu!... Mil vegades més. I serà injust qui critiqui concepció que ve apoiada per la gent més il·lustrada. —Veiam, doncs, expliqui, expliqui... ¿Que han fet?

—Per inaugurar la nostra excelsa labor ens van donar un tè d'honor amb uns secalls... hasta allá. —I després?

—Hi hagué un concert al Saló de les Palmeres, que estava plè de banderes i garlandes de boix vert. —I després?

—Vam anar al Prai, on vam passar un hermos dia, dinant en pau i alegria dessota d'un emparat. —I després?

—Gran excursió al restaurant de les Planes, amb croquetes catalanes i xampany a discreció. —I després?

—Passeig de nit en autos municipals per Gràcia, pels arrabals i pel Guinardó adormit. —I després?

—Funció de gala, en la qual brillants artistes van cantà *Els tres taruguistes* i el vals de *Un perdigó a l'ala*. —I després?

—Lunch a peu dret, ofert per *La Vaca d'Or*, i al darrera un volt pel port i un admirable banquet. —I després?

—Ví del regrés al xalet del Megateri i, per fi, un altre tiberi. —I després?

—Després... res més.

Ah, sí!... En l'última sessió, al disoldre's l'assamblea, per donà al poble una idea de la nostra previsió, s'ha parlat de pressupostos, i per unanimitat i entre aplausos, s'ha acordat augmentar tots els impostos. —Per què?

—Perquè així, tenint el diner més abundant, els Ajuntaments podran fer *Selmanes* més sovint.

C. GUMA

Barcelona migeval

TRISTA, deplorable, és la impressió que rep tot foraster que vé a Barcelona, enlluernat en els mirallets de propagandes gratuïtes, que de la seva modernitat fan periòdics i propagandistes al llençar la veu fóra del seu terme.

Hem hagut d'extranyar-nos de l'excessiva tolerància de les autoritats en permetre certs espectacles fastuosos, ridicals i denigrants.

No hi ha veritable sensibilitat moral en els homes representatius encarragats de veïllar, ni que sigui alt per alt, per la bona i legítima nomenada de la segona, realment primera, capital d'Espanya. Algú deu frenar la protesta inevitablement sentida en el sí dels homes de història verament democràtica i emancipadora, quan infesten els nostres carrers perdularis sembradors de patranys, reunint al seu rogle les persones més càndides, els passavolants menys enfeïnats en els actuals temps relativament civilitzats i contemporanis.

Ens cau l'ànima als peus cada vegada que'ns topem amb un penó groller, arma de mala llei d'un romancer, que sap mal esgarrapar una guitarra, posant musica xiulable a uns versos fets amb els peus.

També sofrim veient engatçar al públic amb suposades endavinalles, per mig d'una granoteta pujant i baixant de l'artefacte de vidre ple d'aigua.

Els romancers que ens expliquen fets horripilants, imaginaris quasi sempre, estànquics i rebregats cas d'ésser verídics, cent cops llegits en la premsa, i els que roben descaradament a aquella part de públic més digna de pietat per no haver, mercès a un estat de coses arbitrari i injust, paladejat les beceroles de la instrucció esvaïdora de prejudicis i falòrnies cent vegades vituperables, deuen ésser perseguits com a veritables malfactors.

Exerceixen la seva indústria per a no haver de donar els braços al treball, sense voler entendre la responsabilitat de la seva actuació, la importància de la mala feyor sembrada en el solc de les multituds badoques.

Hem trobat, amics, com nosaltres indignats davant d'aitals anacronismes, que ens han llençat en cara una mena de responsabilitat en el fet de no cridar en tot moment contra d'ells, suposant que la nostra veu humilíssima ha de tenir quelcom de ressò.

J. COSTA I POMÉS

EN LA LLUITA SOCIAL

Intel'lectualisme a remolc

ROBEM tot sovint, en periòdics i en revistes, les relacions de persones arribades de Rússia, la narració d'un testimoni vingué d'Hongria, etc., donant fe d'un situació catastròfica i de la realització d'uns actes mai vistos.

Ah, la valor testimonial en l'explicació d'un fet! Amb motiu d'assumpes judicials, s'ha comprovat i demostrat sobrerament la facilitat d'ésser errònia l'explicació aportada pel testimoni, això, fets, de bona fe, i el rigor i escrúpulositat amb que ha d'ésser compulsada. Però si en aquests casos cal posar-se sempre en guàrdia i no entregar-se mai amb confiança, en tractar-se de fets

polítics i socials, tota precaució és poca per a l'acceptació de la relació feta; és precís prendre-la amb tota classe de reserves i no deixar-se influenciar poc ni molt per apariències de sinceritat ni de bona argumentació i menys per una exposició brillant.

I entenguem's això, quan es tracta simplement de citar fets, que quan el que es emetore judicis i apreciacions, s'apenes si s'han de tenir en compte que no es sapiga bé la particular manera d'ésser i pensar de qui els exposa, per a treure'n conseqüències totalment distintes en cada cas. És poca cosa la imparcialitat en aquestes coses i una ridícula el pretendre-la, ja que sempre el judici ha d'estar supeditat al criteri i ideals de cadascun.

Però, és que es pot creure, davant la magnitud dels canvis haguts en els esmentats països, davant la radical transformació que han sofert, més remarcada encara que l'especial constitució anterior de cadascun, es creu, doncs, possible altra cosa, per un esperit conservador, per un esperit reaccionari, que un enorme gest d'horror pel que ha passat? És creu possible que el món capitalista pugui acceptar sense airada protesta aquestes innovacions, sense fer tots els esforços per a que no prosperin, sense retreure totes les invectives contra el nou règim? És la conseqüència natural, és de raó que a tals persones els inspiri semblant efecte; altrament el succés deixaria de tenir, en absolut, tota la significació i eficàcia que té. No poden llurs judicis, ni tan sols les explicacions de fets, tenir cap valor pels homes lliures del dia; per endavant s'ha de saber que no poden dir-ni pensar altra cosa. El nou i el vell Estat formen dues aspiracions, dues conveniències oposades que no poden pas coincidir; no val a enganyar-se amb la suposició que el nou règim és inútil fer referència a les formes, i mitjans utilitzats, als detalls de la lluita, que, ultra ésser una vacuïtat pretendre que siguin la satisfacció de cadascú, quan s'han d'adoptar els que es poden, amb escassa possibilitat de elecció, fossin de l'ordre que volguessin, mai serien a gust dels adversaris, i és una solenne tonteria suposar que ells poden proposar els adequats.

D'aquestes versions una n'hem vist que té un particular interès, no precisament com a dada comprovadora, sinó per les consideracions que suggereix. Diu, referint-se a Rússia, que la *intelligentia* roman en una actitud de menyspreu i ironia. I això sí que, verament, fa pensar, perquè, en efecte, sembla notar-se com un allunyament en una bona part de la intel·lectualitat pels problemes socials plantejats; com un desig de desinteressar-se, de rebutjar-se de pla com a cosa de baixa estofa, previnguda intrusament, que no mereix l'atenció per l'origen plebeu, indigna dels esperits selectes i refinats.

I bé, quin és aquesta «intel·ligència»; que, tant aquí com allí, pren aquesta actitud que es situa en aquesta posició d'irònica indiferència, que es sotreu, fins despreciant les, a aquelles mocions tan vives, tan fondes, tan humanes, perquè no són sortides del gabinet ni del laboratori; sinó que són sentides i creades pel poble, en el camp, en la ciutat, per la vida substancialment activa. És el viure màxim i global, que no pot desinteressar-se de la cosa material, de l'Espècie, que no és solament les abstraccions cerebrals, volubles i continuament variables, i particulars productors de la imaginació individual per generals i valuosos que siguin, i moltes vegades res sinó il·lusions bàuls i fórmules cursis sense cap contingut; cent vegades menys significatives que la roturació de un camp per a la sembra. Hi ha tendència a abusar-ne massa de la expressió de que no sols de pa viu l'home; serà hora de dir que tampoc viu sols de fantasia.

Qui seran aquests homes il·lustrats que es sotretien així a la qüestió del treball, que miren espantats i despreciant l'esclat que a tot arreu es manifesta? Seran els atiborrats d'academicisme, els exclusius de l'assignatura, els juristes del Dret arcaic i presoners de la Legislació imperativa, els sapient d'una Filosofia esclava de la Teodicea dogmàtica, iniciats en una Metafísica en que el «meta», el més enllà, pren tota la valua del seu simbolisme vetustament caperós. Seran, també, alguns literats encastellats en llur torre de marfil, que a còpia de exercitar un jisme tot subjectiu i fíctiu, acaben per forjar-se un món d'il·lusió, quimera d'una consistència aterradora. Seran els que per realitat de l'existència han pres la còmoda situació en que s'han trobat, donant-li un fonament fix i veritable, sobre el qual desenrotllaran més o menys capricioses teories i superficials combinacions de components i banals passant, qui potser no senten mai l'ignot, el dubte, inmens del que és la vida, quin és la veritable o la millor vida. També els qui juguen a problemes econòmics socials des de fora, situant-se al marge de la qüestió com a part no interessada. Els de les divisions en classes, els enamorats de la jerarquia, de la jerarquia forçosa, imposada, sempre a benefici llur.

No poden ésser d'altres els que mirin com a cosa despreciable aquest mundial moviment d'emancipació,

Els comentaristes

—Ja ho veu quines coses passen.

—Oh, si passessin rai!... La que's queden.

aquestes noves modalitats socials que, arribant a la plenitud d'un període de gestació que impossible ja d'ésser ofegades, esclaten poderoses a tot arreu, per impuls dels conscients, dels que els hi han fet un lloc comprensiu en llur enteniment, i pels més directament afectats, que són la gran majoria, els pares, el poble desvalgut i miserable.

Podran somriure irònics cert ordre d'intel·lectuals. I què? Potser en saben alguna cosa de les aspiracions obreres que no sigui per mitjà de grollers textos d'advertències, si se n'han arribat a preocupar? I ja se sap prou que no hi va inclò exclusivament el problema econòmic en aquest desig de millorament, sinó que més o menys directament està relacionat amb tots els aspectes del coneixement i de la civilitat.

I ara, tota aquesta dorada *intelligentia* molts ridícula Jeremies, a propòsit de Rússia, d'Hongria i de tots els moviments consemblants de les altres nacions, vénen plantent-se apenats pel perill que diuen menaça a la civilització i a la cultura, i van escampant un grotesc crit d'alarma.

Però, qui són aquests per a parlar en nom de la civilització, que se l'apropien com si en tinguessin el domini, com a cosa exclusiva que sols a ells els pertoca? No s'esverin els egavelladors de la intel·lectualitat, que del triomf d'aquesta aspiració, imperiosa per necessària, de pa i llibertat, no va a sortir-ne malmès cap element, cap valor de cultura i progrés, de moral, d'art; cap manifestació de bellesa; que, de sofrir algun canvi, seria per a sortir més acuradament purs i sincers. Però, en cas de no treure'n tot el fruit que se'n pot esperar, qui amb més culpa que aquests *super-homes*, que, contents i satisfets en llur posició privilegiada, es posen per damunt el problema del treball, que no han fet cap esforç per a apropar-se, per a comprendre l'ànima inquieta i llutzada del productor, que es miren amb irònic menyspreu la present lluita gegantina.

LL. PUJOL MASSAGUER

Sants de la setmana

Sant Elies profeta

El misteri envolcalla an aquest gran servidor de Déu, qui 980 anys abans de l'arribada de Jesús ja profetitzava al poble israelita i sofria moltes persecucions.

Nostre mare l'Església Catòlica el venera i invoca, però els carmelites descalços o ensabatats, diuen que no, que el profeta Elies és cosa d'ells, que és son fundador i pare.

L'Història Sagrada, en l'Antic Testament, ens el presenta combatent l'idolatria. Déu se li manifestava i atenia a sos anels cor que vols cor que desitges. Ell ho demanà i passaren tres anys sense ploure una gota d'aigua; quan ja s'acabava el vi i la gent no sabia què beure, Elies deixà passar mig any més i aleshores convocà al rei i als sacerdots dels ídols en número de 300 i els feu una posta.

Sacrificarien ell i els altres, les víctimes d'aquell que fossin consumides pel foc del cel, seria indubtablement la persona al Senyor i guanyaria la juguesca.

Acceptaren els altres i els hi sortí fallida; en canvi Elies se posà a pregar i desseguida baixà el foc del cel que consumí les víctimes, l'altar i l'aigua que tiraren per apagar-lo.

Convertit el poble com a primera providència va pelar als falsos sacerdots. Però, com que el poble és així després empaït al profeta i aquest tingué de fugir. No podia menjar, però un àngel del senyor li portà un pa i amb aquest sol aliment caminà quaranta dies i quaranta nits.

Quan ja era molt vell, se tragué l'esperit de la closca i el regalà a son deixeble Eliseu dient-li:

—T'ho regalo!
Després pujà en un carro de foc i afegint: Mandar!
Se'n anà cap al cel.

Molts autors suposen que, quan disfrutem de l'Anticrist, tornarà amb el mateix automòbil de foc per a predicar la llei de Déu i morir com les persones.

Elies és patró dels pirotècnics.

Amen

Com degueren veure—i amb aquella alegria, segurament—la darrera crisi va solucionar-se dissabte passat.

I va solucionar-se amb l'adveniment al poder d'aquell gat vell amb trompa de paquiderm que's diu Sánchez Toca.

Vaja, que és com si-Espanya s'hagués quedat amb un pam de nas.

Se diu que els hol·landesos no volen entregar l'ex kaiser.

Que se'l confitin. Per lo que vall...

Es deuen creure que tenen una gran relíquia, els tontos.

¿No veuen que si en realitat fós una relíquia, a hores d'ara ja hauria desaparegut... perquè ell mateix s'hauria ficat a la pròpia butxaca?

Com feia amb les relíquies de les terres que invadi.

Se comenta el fet o circumstància de que la darrera crisi ministerial no fés oscilar lo més mínim els valors de la Borsa espanyola.

No sé de què s'estranyen.

Lo que diu En Sánchez Toca

—Jo sense aquestes carabaces no podria nedar.

Hi estem tan fets an els canvis de govern, que ja no interessen més que an els interessats. Els nous ministres, els nous alts càrrecs, els flamants governadors... aqueixos sí que's belluguen per la part que'ls Sánchez toca.

Telegrafien de Buenos Aires que, a conseqüència d'un terrible aiguat, s'han ofegat mig milió de xais que pasturaven per aquelles pampes.

El que és si la carn anés allí tan cara com aquí ja seria qüestió de planyer als pobres argentins.

Mig mil·lió de xais ofegats!... Al menys haguessin sigut faves, ofegades!...

Els italians acaben de construir un ocellot d'aqueixos fenomenals; un triplè per a passatgers, en el qual hi poden viatjar còmodament vinticin persones.

Aquest, aquest és el que necessitem els barcelonins per a anar de Barcelona a Gràcia.

Ja que no s'acaben de decidir mai pel tramvia subterrani, quan menys que hi poguem anar volant.

Apa, què fan els propietaris de *La Catalana*? Seria l'única manera de fer la competència a En Foronda.

Ara és hora, viva Déu!
Els nombrosos partidaris de les orientacions polítiques nacionalistes d'En Macià han acordat anar a les eleccions de regidors.

Amunt i crits!...
Comptin amb el meu vot i la meua propaganda.

Un Consell de ministres trágic.
El govern d'En Sánchez Toca ha començat amb visible mala pata.

Perquè, no diguin, que és jettatura celebrar el primer consell i petar-hi tot un ministre.

Pobre marquès de Mochales!...
Se degué veure impossibilitat de abarair les subsistències, com tenia obligació, i l'home va exclamar: Aquí us el deixo.

I per no tenir... el disgust de veure als espanyols fent badalls... va decidir-se a fer el darrer. Déu li tingui en compte.

Mauristes i datistes tornen a anar a la grenya. Llops amb llops mai se moceguen — diu la dita.

Però es veu que les dites també l'erren de vegades; com en la present ocasió.

Llops amb llops se moceguen... sempre que és cas de barallar-se per un bon tall.

Mal com no's cruspexen els uns als altres, que pot-ser el xai — el poble — restaria més tranquil.

Diu un butlletí eclesiàstic:
«Han visitado el Palacio Episcopal una comisión de señoras que desean formar un Liga contra la deshonestidad de la moda femenina.»

I que'n deuen ésser de lletges aqueixes senyores!
Lletges i pudoroses.
Volem dir que deuen fer pudó.

Aquest numero ha sigut revisat per la censura militar

Aquesta vegada En Cambó no fou cridat pel senyor Rei.

Es que la seva opinió no li tenia cap interès?

Es que el polític no li inspirava prou confiança?

Ai, Francisquet, no sé si perds o si guanyes amb aqueixa teva actitud de independència.

Però per a tu... t'hauriem de veure els dintres

Dos anys va fer, dissabte passat, de la famosa Assemblée de Parlamentaris, que havia d'ésser la salvació d'Espanya.

Quantes coses han passat des de llavors!... I com s'han anat amansint els més terribles, mal ens està el dir-ho.

Des d'aquell cèlebre copet a l'espatlla, fins al domini del ministeri pels aixerrits regionalistes, quina escala de caragol més accidentada!... I com l'hem baixada rodolant!...

Ex!...

Diumenge passat, a l'església de Sant Just va celebrar-se una missa en sufragi de l'ànima de don Carles de Borbón.

Carai, carai, tants anys que és mort i encara li diuen misses?...

Un gran pecador devia ésser el tal subjecte, que necessiti tanta *vasalina* per a entrar al cel.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, CARRER del OLM, número 8

MAPA D'EUROPA
amb la rectificació de fronteres després del tractat de pau firmat el 28 de Juny.
Mideix 70 x 93 imprès a quatre colors sobre magnífic paper, al preu de 2'50 pessetes
aquí pocs dies.—Poden nostres corresponents formular el pedidó

Gramatica Elemental
DE LA
Llengua Catalana
per a Rovira i Virgili
UN TOM 3 PESSETES